

„Az élelmiszer az életért” elnevezésű Európai Technológiai Platform Stratégiai Kutatási Terve

Kivonat

Készült az NKTH támogatásával

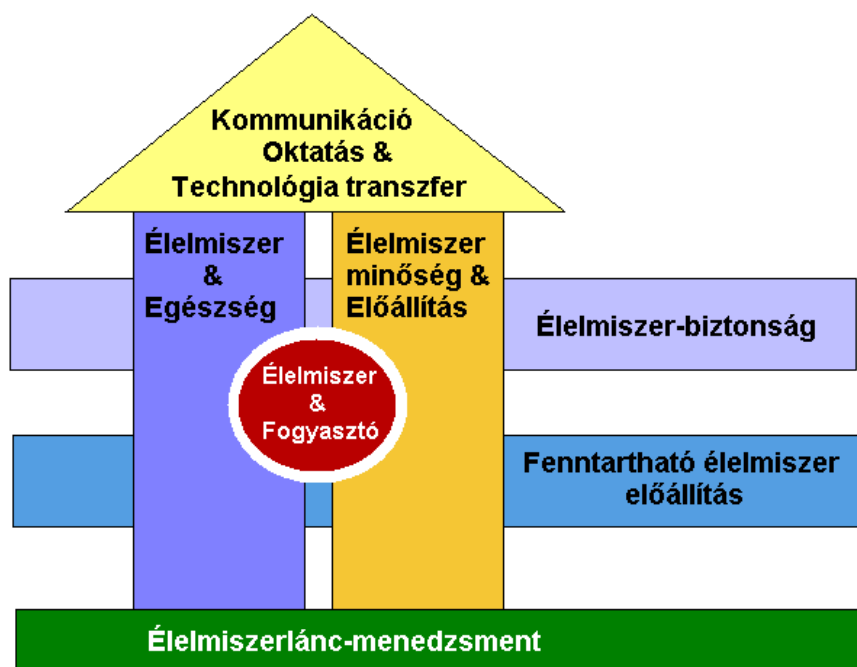
1. „Élelmiszer az életért” Európai Technológiai Platform

Az Európai Élelmiszer- és Italgártók Szövetsége (CIAA) által létrehozott Élelmiszer az életért (Food for life) elnevezésű Európai Technológiai Platform fő célja, hogy olyan összefogást valósítson meg az érdekelt felek között, mely az élelmiszerlánc innovációs lehetőségeinek kihívásaira irányul – a szántóföldtől egészen az asztalig. E résztvevők - közöttük fogyasztók, ipar, illetve a társadalom egyéb szereplői - egy közös, 2020-ig illetve azon túl megvalósítandó jövőképben (Jövőkép dokumentum - Vision document) állapodtak meg.

A 2005-ben kiadott Jövőkép dokumentum azokat a fő kérdéseket jelöli meg, melyek az európai élelmiszeripar versenyképességének növelése, a változó fogyasztói igények jobb megismerése illetve az élelmiszeripar jelentős gazdasági szerepvállalásának fenntartása szempontjából a leglényegesebbek. Hogy a fogyasztók legfőbb igényét kielégítsük, azaz biztonságos, egészséges élelmiszert állítsunk elő elérhető áron, jelentős kihívásokkal kell szembenéznünk, mely kihívások a kutatás-fejlesztés, az innováció és befektetések nagy mértékű növelését követelik meg.

A kialakított kutatási stratégia, mely egyszerre rugalmas és következetes, a különböző érintett felek közös jövőképén alapul; olyan területeket ölel fel, mint a fogyasztói viselkedés, az egészséges táplálkozás, a minőség és termelés, az élelmiszer-biztonság, a fenntarthatóság, valamint az élelmiszerlánc menedzsment.

A platform kezdeményezéseinek megvalósításához hatékony és kreatív eszközökre van szükség; a kutatók és az ipari szereplők közötti kommunikáció, az oktatás és a tudás-transzfer terén.

(1) Európai Unió Bizottság felhívására létrejött Európai Technológiai Platform a gazdaság kulcsfontosságú szereplőit fogja össze az innovációs kihívások és K+F témák azonosítására, cselekvési tervek létrehozására, melyek Európai jövőbeni növekedését, versenyképességét és fenntarthatóságát alakítják

Az „Élelmiszer az életért” jövőképe

Az Európai Technológiai Platform célja, hogy olyan innovatív, új és értékes élelmiszerek jelenhessenek meg a nemzeti, regionális illetve a globális piacokon, melyek a fogyasztók igényeit és elvárásait messzemenőig kielégítik. Ennek megvalósításához a táplálkozás-, élelmiszer- és fogyasztói tudományok területén folyó kutatások, a fenntartható termelés és az élelmiszerlánc menedzsment hatékony összehangolása szükséges. Az új termékek bevezetésével, az étkezési szokások és az életvitel pozitív irányú megváltoztatásával az európai lakosság általános egészségi állapotának és életminőségének javulása várható – tovább élhetnek egészségeseen, aktívan.

E tevékenységek egy sikeres és versenyképes páneurópai élelmiszeripar létrejöttét alapozzák meg, mely globálisan is eredményesen működik, új munkahelyeket teremt, a nemzeti gazdaságokat is támogatja, a fenntartható és etikus termelést segíti elő és az európai fogyasztók bizalmát is növeli.

2. Az érdekelt felek

Mivel mindannyian fogyasztók vagyunk, ezért mindannyian az élelmiszer ágazat részét képezzük. Az ágazat innovatív erejének növelésében érdekelt feleket általában három fő csoportra osztják: a fogyasztók és a társadalom, az ipari szereplők és a kutatók. Az új, innovatív élelmiszertermékek sikeres bevezetése szempontjából a fogyasztók igényei és visszajelzései meghatározóak, ezért ezek jelölik ki a fejlesztések fő irányait. A megfelelő akarat alapvetően meghatározza a termékfejlesztés és innováció sikerét.

Fogyasztó, társadalom és közérdek

A fogyasztók többsége igen nagy érdeklődést mutat a fogyasztott élelmiszerek iránt. Kíváncsiak arra, hogy hogyan és hol gyártották őket, milyen a minőségük, az áruk, és milyen hatással vannak az ő és családjuk egészségére. Olyan élelmiszert szeretnének, mely egyszerre beilleszthető az egészséges diétába, jó ízű, könnyen elkészíthető és természetesen megfizethető. Ezzel egy időben az európai kormányok az elhízás illetve a hozzá kapcsolódó betegségek egyre súlyosbodó szociális és gazdasági következményeivel küzdenek. Emiatt az élelmiszer és egészség kérdése központi témává vált Európai Unióban.

Annak ellenére, hogy az élelmiszerellátás biztosított és egyre változatosabb termékek kaphatóak elfogadható áron, az elmúlt két évtizedben a fogyasztók mindinkább aggodalommal tekintenek az élelmiszerekre, ami az elmúlt években az élelmiszerlánc különböző pontjain történt élelmiszer-biztonságot érintő eseteknek köszönhető. Egyes fogyasztói szervezetek politikai közbelépést sürgetnének ezen a téren. Az élelmiszereknek az egészség és a jó közérzet megőrzésében játszott szerepe is egyre inkább köztudottá válik a fogyasztók körében, sőt, azt is megkövetelik a gyártóktól, hogy azok a termékekkel kapcsolatos környezetvédelmi és etikai aggályokat is eloszlassák. Míg ezek a tényezők a változást sürgetnék, a fogyasztók alapvető követelménye az olcsó élelmiszerek iránt mindvégig megmarad. Ez óriási kihívást jelent az ipar számára.

Az új technológiák és termékek bevezetése tehát csak a fogyasztói elfogadás és bizalom visszanyerése, illetve fenntartása mellett lehetséges.

Közegészségügy

A táplálkozás és egészség kapcsolatát a tagállamok nagy részében kiemelt kérdésként kezelik, hisz az elhízás és a hozzá kapcsolódó krónikus betegségek egyre nagyobb arányú

jelenlétével küzdenek a korosodó lakosság körében. Az utóbbi évtizedben az elhízott gyermekek száma is fenyegető mértékben nőtt. A kérdést súlyosbítják azok a bizonyítékok, melyek szerint a gyermekkori elhízás a felnőttkor során is megmarad, magával vonva olyan járulékos betegségeket, mint a II. típusú cukorbetegség, szív és érrendszeri betegségek, magas vérnyomás és többféle rákos megbetegedés. Ezek az életvitellel kapcsolatos betegségek a rokkantság és a korai halálozás kiemelt okaiként szerepelnek, és az állandóan növekvő egészségügyi költségekhez is hozzájárulnak.

A helyes táplálkozásnak egyéb egészségügyi előnyei is vannak, melyek a betegségek megelőzésében illetve a gyógyítási költségek csökkentésében játszanak szerepet. A megfelelő táplálkozással például elősegíthetjük az optimális csontfejlődést és agyműködést, a jobb emésztést, a fogak egészségét és az idősebb emberek mozgékonyágát.

Személyre szabott egészség és táplálkozás

A táplálkozási célokat és ajánlásokat hagyományosan a teljes népességet figyelembe véve határozzák meg. Az új kutatási technikák azonban azt bizonyítják, hogy a táplálkozásból eredő kockázatok és előnyök a populáció különböző alcsoportjai esetén nagy eltéréseket mutathatnak. Az egyes csoportok számára megfelelő táplálkozási követelmények jobb megértése és kidolgozása lehetővé teszi a személyre szabott táplálkozási tanácsadást és akár a speciálisan egy csoport számára kialakított élelmiszerek fejlesztését is.

A fogyasztói viselkedés

A helyes táplálkozás oktatására irányuló eddigi kísérletek nem vezettek túl nagy változásokhoz a vásárlási és fogyasztási minták tekintetében. Ez azt jelzi, hogy az élelmiszeriparnak új utakat kell találnia az egyszerre élvezetes és egészséges élelmiszerek bevezetéséhez. Ahhoz, hogy a fogyasztók tudatosan tudjanak választani, különös figyelmet kell fordítani oktatásukra, a szükséges információk biztosítására és a megfelelő kommunikációra. Hogy mindezt hatékonyan meg lehessen valósítani, fel kell térképezni, hogy mi áll a fogyasztói döntések hátterében, mit tudnak az élelmiszerekről, milyen információkra kíváncsiak és mi a legjobb forma ezen információk megjelenítésére.

Az élelmiszeripar

Az élelmiszeripar a legnagyobb termelő ágazat Európában és meghatározó a gazdasági fejlődés szempontjából. A gazdasági növekedés egyik kiemelt területe lehet, különösen az új tagállamok számára, fejlődési lehetőséget biztosít a regionális gazdaságoknak és kiváló alkalmakat nyújt Európa sokszínű kulturális és kulináris értékeinek kiaknázására.

2006-ban az európai élelmiszeripar 870 milliárd eurós forgalmat bonyolított. Az Unió mezőgazdasági nyersanyagainak több, mint 70%-át hasznosította és több, mint 4 millió embernek adott munkát, leginkább olyan cégeknél, akik 250 főnél kevesebbet foglalkoztatnak – az ilyen cégek teszik ki az ágazatban működő vállalatok 99%-át. A termékek széles skáláját állítják elő, gyakran kézi technológiával.

Nyomás alatt

Az európai élelmiszeripar versenyképessége veszélyben van. Az elmúlt évtizedben kontinensünk globális piaci részesedése 25%-ról 21%-ra esett vissza. Ez annak köszönhető, olyan újabb, növekvő gazdaságok is beszálltak a versenybe, mint Kína, India vagy Brazília. Mivel az árak terén Európa nem tudja felvenni a versenyt ezekkel az országokkal, egyedül az egészséget és kényelmet szolgáló értékek hozzáadásával maradhat küzdelemben.

Európában az élelmiszer szektorban a K+F-re fordított befektetések mennyisége – az alapanyag gyártás és az élelmiszeripari gépgyártás területét leszámítva - igen alacsony. Mind Japánban, az mind USA-ban és Ausztráliában jóval többet fektetnek K+F tevékenységekbe, de az EU más iparágai is megelőzik e területet. A Bizottság K+F pályázatok meghirdetésével innovációra ösztönzi az élelmiszer ágazatot az új termékek és technológiák fejlesztéséhez.

Az ipar egyre inkább tudatában van annak, hogy milyen fontos szerepet játszhat a helytelen életvitelből eredő betegségek kialakulásának megelőzésében. Ennek eléréséhez az olyan innovatív ötletek megvalósításába kell befektetnie, melyek az európai egyetemokről és a kutatóközpontokból kerülnek ki. Az élelmiszeripar jövőjét a minőségi és hozzáadott értékeket tartalmazó termékek jelentik.

Ahhoz, hogy az innovációs lehetőségeket meg tudjuk ragadni az élelmiszer szektoron belül a tudásba és az erőforrásokba is be kell fektetni. Itt pedig éppen ezekből a tényezőkből van hiány, mivel leginkább a kisvállalatok uralják ezt az ágazatot. A vállalatok egyénileg nem tudják vállalni az innováció kihívásait: ez csak összefogással lehetséges. A legfontosabb kutatási területek kijelöléséhez és a források hatékony felhasználásához a közszféra és a magánszféra közötti együttműködésre van szükség. Különös hangsúlyt kell fektetni a kisvállalati szektoron belüli technikai tudás- és információáramlásra, tekintve, hogy a szektor tetemes mértékben hozzájárul az élelmiszertermeléshez és az ellátási lánc működéséhez.

A kutatói közösség

A kutatói közösség kulcsszerepet játszik a biztonságos, változatos és egészséges étrendbe beilleszthető élelmiszerek fejlesztéséhez szükséges tudásbázis létrehozásában. A kutatás fő helyszínei az egyetemek, a kutatóintézetek, illetve az élelmiszeripari vállalatok. Míg a kutatásnak értékes eredményei vannak Európában is, ez a tudás nem jut ez az iparhoz úgy, ahogy a világ más részein. Enélkül a tudás-transzfer nélkül az európai ipar nem tud versenyre kelni a többi piaccal. Óriási szükség van ezért olyan kommunikációs eszközök fejlesztésére, melyek lehetővé teszik a hatékony tudás-transzfert a kutatói közösség és az ipari szereplők között; méghozzá elsősorban a kisvállalkozások részére.

Az élelmiszer, táplálkozás és egészség területén folyó kutatások szoros kölcsönhatást követelnek meg a fizika és biológia, valamint a társadalomtudományok között. E kölcsönhatás létrehozása egyedülálló kihívást jelent, mivel a tudományok közötti hagyományosan fennálló határok eltörlését sürgeti. Az ilyen széles látókörrel bíró fiatal és lelkes kutatók új generációja Európában nagyban hozzájárulhat ennek megvalósulásához. A kutatás mind nemzeti, mind Európai viszonylatban támogatást igényel és a tudományos célkitűzések célzottan történő megvalósításához szoros együttműködésre van szükség.

3. Az elővezető út

Élelmiszer az életért (Food for life) elnevezésű Európai Technológiai Platform stratégiai kutatási feladatterve felsorolja a résztvevők számára legfontosabb tevékenységeket és a fő kutatási feladatokat, melyek érintik a táplálkozás, az élelmiszer-előállítás valamint -elosztás technológiai és tudományos kérdéseit. Különös figyelmet fordít az olyan tevékenységekre is, melyek az élelmiszerláncba vetett fogyasztói bizalom erősítését szolgálják.

A kutatási feladatterv a következő hat fő pontot tartalmazza:

1. Az egészségtudatos fogyasztói választás megkönnyítése
2. Egészséges étrend kialakítása és fenntartása
3. Kiváló minőségű élelmiszerek fejlesztése
4. Olyan biztonságos élelmiszerek biztosítása, amelyekben a fogyasztók megbízhatnak
5. Fenntartható élelmiszer-termelés elérése
6. Az élelmiszer-lánc menedzsment

A kutatási feladattervek kijelölik azt a három területet, ahol új folyamatok, termékek és eszközök fejlesztésére van szükség:

- Az egészség, a jó közérzet és a hosszabb élet megteremtése

- A fogyasztók élelmiszerekbe vetett bizalmának megnyerése
- Fenntartható és etikus élelmiszertermelés kialakítása

Az egészség, a jó közérzet és a hosszabb élet megteremtése

Európa egészségpolitikájának egyik fókuszában az egészséges öregkor megteremtése áll, ami nem csak a magát a hosszabb életkort jelenti, hanem az egészségi állapot romlásának késleltetését is. A hosszú távú cél olyan élelmiszerek előállítására, melyek segítenek az egészséges és aktív életmód megtartásában, amivel a tartalmasan megélt évek számát gyarapítják. A korcsoport-specifikus élelmiszerek kifejlesztése nagy lehetőség rejt megában, de ehhez az élelmiszerek egészségre gyakorolt hatásának alaposabb megismerése és megértése szükséges. Az egészségre gyakorolt hatás mechanizmusának megértése immár lehetővé válik a modern technológiák felhasználásával. A hatások megismerése elengedhetetlen az egészségre vonatkozó állítások tudományos alátámasztásához is.

A kutatások céljának hatékony megvalósításához a fogyasztók viselkedésével és a társadalmi hatásokkal foglalkozó tudományokat is be kell vonni, mivel nem lehet figyelmen kívül hagyni a fogyasztói szokások és az egészséges életmódhoz való viszony folyamatos változását. A fogyasztóknak komoly nehézséget okoz a már megszokott étrendjük megváltoztatása. Ebben lesz számukra rendkívül nagy segítség, ha az egészséges élelmiszerek választéka jelentősen kibővül. Az azonban az élelmiszeripar feladata, hogy az egyszerre egészséges és ízletes termékeket előállítsa és bevezesse a piacra. Külön figyelmet kell fordítani azokra a tényezőkre, melyek akadályozhatják az egészséges életmódra való átállást. Ehhez szintén a társadalom-tudományok bevonására van szükség. Az Európában jelen lévő etnikai kisebbségek és a bevándorlók nagy száma és változatossága miatt ez egy különösen fontos kérdés.

Az élelmiszer- és egészségtudományok a fejlesztésekhez a társadalomtudományok mellett az orvostudományok ismereteinek felhasználása is nélkülözhetetlen. A hangsúlyt azokra a kutatásokra helyezzük, melyekben Európa már világviszonylatban is előbbre tart, vagy ahol a sikeres előrelépés lehetőségét látjuk a kutatások intenzitásának növelésével.

A fogyasztói bizalom növelése

Az európai élelmiszeripar versenyképessége szempontjából meghatározó a fogyasztók élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos reakciója. A szigorú élelmiszer-biztonsági követelmények ezért alapvető fontosságúak. A fogyasztók világosan szeretnének látni és az egyszerű, érthető kommunikációt a bonyolult esetek kapcsán is megkövetelik a médiától és a politikusoktól.

A kölcsönös bizalom alapja a világos beszéd. Egyik oldalról a lehető legbiztonságosabb élelmiszer előállítása a cél, de a másik oldalról a fogyasztóknak is meg kell érteniük, hogy az élelmiszerek – mint minden emberi tevékenység eredménye – előnyök és kockázatok egyensúlyát jelentik. Az igazi kihívást az előnyök leírása (ami, a gyógyszeriparral ellentétben az élelmiszerek esetén ritkán történik meg), valamint a kockázat-haszon együttesének érthető kommunikációja jelenti.

A hamisítások és csalások mindig is aláásták a fogyasztó minőségbe és biztonságba vetett bizalmát, és piacvesztéshez vezetnek. Ezért különös hangsúlyt kell fektetni jól működő nyomon követési és azonosítási rendszerek kiépítésére, melyekben bízhatnak a fogyasztók.

A fenntartható és etikus élelmiszertermelés

A modern élelmiszertermelés nagy hatással van a környezetre. A nagyobb hozamú, betegségektől mentes nyersanyagok termelésének elterjedése a termelésintenzitás növekedését és a biodiverzitás csökkenését eredményezte. Mindez megbízható és megfizethető élelmiszerellátást hozott létre. Emellett azonban az élelmiszerlánc résztvevőinek előre is kell tekinteniük. Az energia- és vízfelhasználás szempontját is figyelembe kell venniük, és látniuk kell a felhasználás csökkentéséből származó tetemes megtakarítási lehetőségeket. Ugyanakkor a víz és az energia a biztonságos élelmiszer

előállítás alapfeltételei között szerepelnek; így tehát itt is a környezeti hatások és a biztonságos élelmiszertermelés közötti egyensúlyt kell megtalálni.

Az ellátási lánc hatékonysága távol van az optimálistól, sok köztes elem található a termelésben és az elosztásban. A változatosság növekedése különösen fontos a kisvállalkozások szempontjából, mivel ők fontos szerepet játszanak a változatosság biztosításában.

4. Fő feladatok

1. Az egészségtudatos fogyasztói választás megkönnyítése

Az egészségtudatos fogyasztói választás megkönnyítéséhez meg kell ismernünk a fogyasztó viselkedését, azon belül is egészséges élelmiszerekről és étrendről való ismereteiket. Ehhez szükség van a vásárlási és fogyasztási szokások feltérképezésére, figyelembe véve a kulturális különbségeket, melynek eredményeként átfogó modelleket fejleszthetünk a fogyasztók élelmiszer-választási folyamatainak leírásához. Végezetül szükség van a viselkedés megváltoztatására szolgáló hatékony kommunikációs stratégiák kifejlesztésére, melyek az egészséges életmódot támogatják.

2. Egészséges étrend kialakítása

A feladat középpontjában új és hatékony stratégiák kifejlesztése áll, melyek az egészség megőrzését és a betegségek késleltetését az élelmiszerekre alapozzák.

A központi kutatási területek a következők:

- 1.) az agyműködés és az étrend kapcsolata
- 2.) a bélműködés és immunfunkciót és az étrend kapcsolata
- 3.) a metabolikus funkciók (elhízás és a járulékos betegségek) és az étrend kapcsolata.

3. Kiváló minőségű élelmiszerek fejlesztése

Az élelmiszeripar legnagyobb feladata az egyszerre ízletes és egészséges étrendbe illeszhető élelmiszerek fejlesztése, melyek elnyerik a fogyasztók tetszését, ezáltal ismételt vásárlásra ösztönzik őket. Ehhez szükség van a fogyasztói preferenciákat összegyűjtő adatbázisra, amik alapul szolgálnak az új termékek fejlesztéséhez és a módszerek átalakításához. A kutatáson alapuló innovációs tevékenységeknek a feldolgozás és csomagolás optimalizálását is érinteniük kell.

4. Olyan biztonságos élelmiszerek biztosítása, amelyekben a fogyasztók megbízhatnak

Az élelmiszer-biztonságot intergrált és átfogó megközelítéssel lehet megteremteni, mely nemcsak a gyártást, hanem az egész élelmiszerláncot magába foglalja. A biológiai és kémiai veszélyek azonosításához és viselkedésük megismeréséhez a szakértelem további fejlesztésére van szükség. Nagy hangsúlyt kell fektetni a kockázatbecslésre és az előnyök-haszonok értékelésére is. Ennek eszköze az információgyűjtés a fogyasztói szokásokról, a kémiai és biológiai szennyező anyagokról, illetve az előny-kockázat értékelés módszereinek fejlesztése.

5. Fenntartható élelmiszer-termelés elérése

Az európai élelmiszer-termelés jövőjét a fenntarthatóság határozza meg, amely együtt jár a versenyképesség növekedésével az élelmiszerlánc minden érdekelt fele számára. Tisztán kell látni a fenntarthatóság meghatározó feltételeit, és azokat az élelmiszer-termelés különböző területein meg kell határozni. Az európai élelmiszer-termelés jövőjének forgatókönyveit is fel kell vázolni és a fenntarthatóság feltételeit a feldolgozás, a megőrzés, a csomagolás és a logisztika területén is ki kell jelölni.

6. Élelmiszer-lánc menedzsment

Az élelmiszer-lánc menedzsment legnagyobb feladata, hogy a szereplők érdekeit integrálja és összhangba hozza, még hozzá a kulcstényezőket, azaz a gazdasági hatékonyság, a

környezeti szabályozás, a folyamatszervezés, valamint az élelmiszer-biztonság és -marketing figyelembe vételével. Az irányítás, a bizalom és a hatékonyság javításához egy átláthatóan működő rendszerre van szükség. A változások és a globalizáció korában az élelmiszer-lánc követelményeinek való megfelelés meghatározó tényező a sikerhez.

Végezetül, hogy a kutatások eredményeiből a résztvevők is profitáljanak, az eredményeket ismertetni kell. Fontos ezenkívül az európai szakértők és technológusok tudásának bővítése és egy innovációt elősegítő és támogató légkör megteremtése.

5. A megoldandó kutatási feladatok

1. Megoldandó kutatási feladat: Az egészségtudatos fogyasztói választás megkönnyítése

1. Cél Az élelmiszerrel kapcsolatos fogyasztói viselkedés mérése

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Módszerek javítása a fogyasztói tudomány különféle koncepcionális modell paramétereinek mérésére a kultúrák közti eltérések figyelembe vételével
2. A viselkedésre vonatkozó információk különböző típusának kifejlesztése, rendszerezése és a kapcsolódási pontok meghatározása a magatartás minták jobb megértése érdekében. Ez megköveteli a széles skálájú adatbázisok jobb használatát (pl. vásárlási és fogyasztási panel adatok)).
3. A viselkedés mérési módszerek (pl. megfigyelésen alapuló kutatás – RFID, TTI) továbbfejlesztése a jelenleg az attitűd és a vásárlási szándék mérésére elsősorban használt önfelvezető kérdőíves módszerek kidolgozása

2. Cél Átfogó modellek kifejlesztése a fogyasztók élelmiszer-választási folyamatainak leírásához

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Átfogó fogyasztói magatartás modellek kifejlesztése és vizsgálata, különböző tudományágak tudásanyagának egyesítésével, a marketing és a reklámozás szerepe az élelmiszerválasztásokban, a tudat alatti folyamatok szerepe az élelmiszerválasztással kapcsolatos magatartásban, a biológiai (pl. genetikai fogékonyság, idegrendszerrel foglalkozó tudományágak) érzelmi és gazdasági befolyásoló tényezők, társadalmi és kulturális meghatározó tényezők a családi döntéshozatalban és az erkölcsi szempontok.
2. Az étkezési mintákból és a fogyasztói kosarakból származó ismételt választás folyamatok és az élelmiszerrel kapcsolatos szokások alakulásának megértése, beleértve az élet kritikus szakaszainak szerepét, ahol az élelmiszerrel kapcsolatos szokások (újából) kialakulnak.
3. A fogyasztói (élelmiszerválasztási) magatartás kultúrák közötti hasonlóságainak és eltéréseinek megértése, különösen a fejlődő piacokon, különböző tájegységeken és országokban.

3. Cél A hatékony kölcsönhatás elősegítése a fogyasztói csoportokkal és közvetlenül a fogyasztókkal a kommunikáción és a nyilvános részvételen keresztül

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Számszerűsítése és megértése annak, hogy a fogyasztók hogyan dolgozzák fel az élelmiszerrel és táplálkozással kapcsolatos információt az információ tartalom és forma, a fogyasztói nevelés és a tanulási folyamat eredményeként.

2. A fogyasztói kommunikációra jobb eszközök kifejlesztése, egészen a szemiotikától különböző médiákon át a meggyőző és interaktív kommunikációig.
3. Hatékony társadalmi részvételre ösztönző eszközök / módszerek kifejlesztése az élelmiszer és táplálkozás területén, amelyek optimalizálják az információáramlást, az átláthatóságot, és az élelmiszeriparba vetett fogyasztói bizalmat.

4. Cél Magatartás változásokat előidéző stratégiák kidolgozása annak érdekében, hogy javítsuk a fogyasztó egészségügyi állapotát és növeljük a társadalmi felelősséget az egészséges választás könnyebbé tételével.

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Megérteni az élelmiszer szokás kialakulásának és változásának folyamatát, és a fő befolyásoló motivációkat, melyek könnyítik vagy akadályozzák a változást különösen az egészségtelen étkezési magatartással kapcsolatosan.
2. A személyes és társadalmi ösztönzők közötti fogyasztói alku megértése, amelyek a megismerés tudomány, a neurológia, a marketing és egyéb szakterületekbe való betekintésből származnak. Ez magába foglalja az étel fogyasztási rendszer / beidegződés és a fogyasztói szokások időbeli változásának elemzését és előretekintési tanulmányok kidolgozását a fogyasztók újonnan jelentkező viselkedésének megállapítására.

2. Megoldandó kutatási feladat: Az egészséges étrend biztosítása

1.cél Az agy táplálkozással kapcsolatos működésének megértése

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Az étrend és az egyedi tápanyagok az agy egészségére és teljesítményére gyakorolt hatása mértékének leírása. Ezen eredmények értelmezése és hatásának maximalizálása érdekében az ezt működtető mechanizmusok feltérképezése, amelyeken keresztül a tápanyag komponensek képesek serkenteni az agy működését, felfogó képességét és megelőzni a depressziót és az öregedéssel összefüggő felfogó képesség hanyatlást.
2. Azon idegpályák jobb megértése, amelyek az élelmiszer felvételt, az éhséget és a telítettség érzetet szabályozzák, hatékony új látásmódot fog nyújtani a tömeges elhízás elleni küzdelemben.

2. cél Az immunrendszerre és bélműködésre gyakorolt étrendi hatások megértése

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Az immunrendszer és a különböző szervek, mint az agy, a belső elválasztási rendszer és a bélrendszer közötti kapcsolatok és fizikai mozgással való kapcsolatuk ismeretének elősegítése.
2. A magzati és újszülöttkori táplálás hatásának tanulmányozása az immun (de)regulációra az élet későbbi szakaszaiban az anyagcsere / immunológiai beidegződéseken keresztül.
3. Az immunrendszer és egyéb kapcsolódó rendszerek lehető legkisebb mértékben invázió biomarkereinek meghatározása és validálása a haladás elérése és fogyasztása érdekében. Foglalkozni kell szűrési célokra használható, széles körben elfogadott és hatékony pre-klinikai modell rendszerek korlátozott elérhetőségével a mechanikus megértés javítása, a tudományos előrehaladás és kormányzati döntések javítása érdekében

3. cél Az étrend és az anyagcsere működése közötti kapcsolat megértése (az elhízás és a kapcsolódó anyagcsere rendellenességek)

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Az egyedi anyagcsere profilok genetikai hátterének megértése a testsúlyszabályozással és az ezzel együtt járó morbiditással összefüggésben, mint például a 2. típusú cukorbetegség és az anyagcsere szindróma a növekvő testsúllyal.
2. Hatékony ételkészítési és étrendi stratégiák kifejlesztése a súly növekedés / visszahízás megelőzésére
3. A korai életszakaszban az étrend és a tápanyag a későbbi évek egészségi kilátásaira gyakorolt hatásának meghatározása
4. Megküzdés a táplálkozással összefüggő sorvadásos betegségekkel az idősebb népességben és a táplálkozás szerepe az egészséges öregedésben
5. Kockázat-előny (megbetegedés) modellek és forgatókönyv („mi történne, ha”) tanulmányok az elhízásra, táplálkozásra és egészséges öregedésre vonatkozóan.

4. cél A fogyasztói magatartás megértése, illetve a táplálkozással és egészséggel kapcsolatos hatékony kommunikáció

Fő megoldandó kutatási feladatok

Az élelmiszerekkel kapcsolatos kialakulási és megváltoztatási szokások folyamatainak és a fontosabb tényezők megértése.

1. A fogyasztók táplálkozástudományi koncepciókra vonatkozó tudásának és a különböző kommunikációs formátumokra vonatkozó válaszadó képességének megértése, beleértve az egészségügyi rendszereket (pl. piramisok), az egészséggel kapcsolatos állításokat, egyszerűsített jelöléseket (pl. jelzőlámpa) és a személyre szabott élelmiszerajánlásokat (pl. a nutrigenomikából származó előnyök).
2. Az egészséges életmód érzékelésének és meghatározó tényezőinek megértése, a különböző kultúrák és al-populációk közötti különbségek elemzése.
3. Az élelmiszerválasztásban fontos szerepet játszó biológiai meghatározók szerepének megértése (beleértve a genomika és az agyműködés szerepét)

3. Megoldandó kutatási feladat: Minőségi élelmiszertermékek fejlesztése

3.1. Cél: Személyre szabott élelmiszer termékek előállítása

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. PAN* profilok megvalósítására új folyamatok kidolgozása és alkalmazása innovatív termék funkciókon keresztül.
2. A fogyasztó preferenciájának, elfogadásának és igényeinek megfelelő kényelmi és személyre szabott élelmiszerek kifejlesztése.
3. Jótékony hatású mikroorganizmusok és növényi, állati vagy mikrobiális eredetű bioaktív élelmiszer alkotók és hatásmechanizmusuk azonosítása.
4. Környezetbarát, fenntartható élelmiszer-előállítási folyamatok fejlesztése, pl. melléktermékek jobb felhasználása és a csomagolóanyagok túlzott használatára vonatkozó innováció.

*PAN – preferenciák, elfogadás és igények

3.2. Cél: A folyamat- és csomagolástervezés és folyamatszabályozás javítása

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Megnövelt PAN* funkciók szolgáltatása a az élelmiszer-feldolgozás és csomagolás újratervezésével és optimalizálásával, hogy a versenyképességet és a fenntarthatóságot javítsuk.
2. Léptéknövelésre alkalmas és rugalmas élelmiszer-feldolgozási technikák bevezetése és intelligens gyártásközi szabályozásuk.

3. Kockázat/előny mérlegelt, innovatív, fenntartható és biztonságos élelmiszercsomagolási megoldások integrált élelmiszer-lánc koncepciókban történő megvalósítására.

*PAN – preferenciák, elfogadás és igények

3.3. Cél: A folyamatok, a szerkezet és a tulajdonságok közötti kapcsolatok megértésének javítása

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. A molekuláristól a makroszintig terjedő élelmiszer szerkezetek az élelmiszer termékek tulajdonságaira gyakorolt hatásainak megértése a termék- és folyamattervezéssel kapcsolatosan, és új gyártási elvek kidolgozása a PAN* profilok kifejlesztéséhez.

*PAN – preferenciák, elfogadás és igények

3.4. Cél: A fogyasztók élelmiszer minőséggel és feldolgozással kapcsolatos viselkedésének megértése

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Fogyasztói orientáció integrálása az új termékfejlesztésbe, új termékekre, folyamatokra és csomagolási technológiákra adott fogyasztói válaszok megértése különböző célcsoportokon keresztül.

4. Megoldandó kutatási feladat: Olyan biztonságos élelmiszerek biztosítása, amelyekben a fogyasztók megbízhatnak

1.cél A vonatkozó ismert és újonnan felmerülő biológiai veszélyek viselkedésének és sorsának előrejelzése és monitorozása

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Annak leírása és megértése, hogy a mikroorganizmusok hogyan válaszolnak az élelmiszermátrix által létrehozott különböző környezeti ingerekre és stresszhatásokra, és megbecsülni, hogy ezeknek milyen hatása van az rezisztenciájukra és túlélésükre.
2. Az élelmiszerben megtalálható kórokozók viselkedésének és virulenciájának, illetve a fejlődésük mechanizmusának jobb megértése: járványtani, tipizálási és virulencia faktorok monitorozásának adatait felhasználva, illetve a virulencia mechanizmusának és kialakulásának, továbbá az élelmiszerlánc ezen jellemzőkre gyakorolt hatásának jobb leírásával. Csökkentjük, korlátozzuk, vagy ha lehet, ne végezzünk állatkísérleteket.

2. cél A vonatkozó ismert és újonnan felmerülő kémiai veszélyek viselkedésének és alakulásának előrejelzése és felügyelete, beleértve a biológiai toxinokat

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Adatgyűjtés a kémiai szennyezőkről és stratégiák kidolgozása azok csökkentésére. A kémiai szennyezők alakulásának elemzése az élelmiszerláncban (az elsődleges termelés, a feldolgozás, a biotranszformáció, a megsemmisítés, a metabolitok akkumulációjának és az újraszennyeződésnek a szerepe) és a kitétség-vizsgálatok a legfőbb veszélyek esetén, beleértve a csomagolóanyagból történő kioldódást. Ezek az információk önmagukban is fontosak, de hozzájárulnak a 3. kutatási feladatban megvalósítandó modellezéshez. Módszerek fejlesztése a mezőgazdasági termelésben keletkező biológiai és kémiai szennyezése megakadályozására és a hőkezelés következtében kialakuló szennyezők csökkentése (melyek érzékszervi szempontból is meghatározók), például új tartósítási technológiák kidolgozásával.

2. A kémiai veszélyek emberekre gyakorolt hatásának megértése és leírása, a veszélyjellemzés új módszereinek kidolgozása, például az alacsony mennyiségben bevitt szennyezők kockázatának elemzése; a kémiai veszélyek egészségügyi hatásainak jobb megismerése, és a káros hatást kiváltó szintek meghatározása; szennyezők közötti kölcsönhatások; a kémiai szennyezők felszívódási képességei; kutatások műszerekkel és sejtkultúrákkal a határértékek meghatározása céljából, és járványtani adatok gyűjtése és elemzése (a populáció szerkezetétől független módszereket használva).
3. A kémiai biztonságot segítő új módszerek fejlesztése, analitikai és mintavételi módszerek fejlesztése és validálása; roncsolásmentes technikák fejlesztése a kémiai szennyezőanyag maradékok elemzésére 'online' monitoring és 'offline screening' céljából holisztikus megközelítéssel az 'összes-toxicitás' meghatározására. Új, a kitétséget jelző biomarkerek keresése a fő szennyezők esetén és a többféle szermaradvány vizsgálatát lehetővé tévő analitikai módszerek fejlesztése.

3. cél A kockázatbecslés és a kockázat-haszon értékelés javítása

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Adatgyűjtés az élelmiszerek összetételéről és fogyasztási mintázatokról (figyelembe véve az etnikai és hagyományos élelmiszereket, lehetőleg folyamatos módszerrel a már folyó projektekre alapozva (pl. EuroFIR)), illetve a kémiai szennyezőkhöz kapcsolható járványtani analitikai, toxikológiai és fiziológiai információk összegyűjtése.
2. Tudományos háttérrel rendelkező kvantitatív kockázatbecslési módszerek és modellek fejlesztése (in vitro, in vivo, in silico), melyek az élelmiszerekkel kapcsolatos betegségek csökkentése szempontjából legfontosabb információkon alapulnak; az allergénekkal kapcsolatos kockázatbecsléshez szükséges adatok finomítása és elemzése.
3. A kockázat-haszon elemzés új, validált megközelítéseinek kidolgozása az élelmiszerláncra
4. Az egyedi és együttes hatások elemzéséhez, az élelmiszerlánc minden szakaszára használható eszközök kifejlesztése, melyek az 1. és 2. célban leírt modelleken alapulnak.

4. cél: Eszközök kifejlesztése az élelmiszerlánc biztonságának javítására

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Módszerek fejlesztése az elsődleges termelésben megjelenő veszélyek kiküszöbölésére
2. Új technológiák fejlesztése a termelésben fellépő kémiai és biológiai veszélyek csökkentésére vagy kiküszöbölésére
3. Hatékony módszerek fejlesztése mikroorganizmusok, kémiai szennyezők és allergének nyomon követésére
4. Új logisztikai módszerek fejlesztése a biztonságos élelmiszerelosztás erősítésére, például a visszaélések, az élelmiszerhamisítás és a bioterrorizmus felismerésére és megelőzésére

5. cél: Az élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos fogyasztói aggodalmak megértése és a fogyasztók megszólítása ezzel kapcsolatban

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. A fogyasztók élelmiszerláncba (beleértve a személyeket és intézményeket) vettet bizalmát meghatározó tényezők azonosítása, felmérése és monitoringja.

2. A fogyasztók kockázatokhoz való viszonyának megértése, különös tekintettel a kockázatok és a haszon egyensúlyára, illetve a kockázat érzékelés felerősödésére, mely a tudományos bizonyítékokon túlmutat.
3. Az európai fogyasztók által elfogadható kockázati-kommunikáció megértése (ki a megfelelő közvetítő személy, milyen a gyakoriság és a mód) hétköznapi helyzetekben illetve krízishelyzetekben egyaránt.
4. Hatékony kommunikációs stratégia kidolgozása kockázati helyzetekre (beleértve a kockázat-haszon kommunikációt, a kockázat-haszon elemzést és a bizonytalanságokat).

5. Megoldandó kutatási feladat: A fenntartható élelmiszertermelés elérése

1.cél Az élelmiszertermelés fenntarthatóságának és ellátásának fejlesztése Európában

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Módszertan fejlesztése az élelmiszer ellátó rendszerek fenntarthatóságnak kulcsfontosságú paramétereinek leírására, rendszerelemzésen alapuló fenntarthatósági indikátorok segítségével.
2. A dinamikus modellezés eszközeinek fejlesztése a különböző élelmiszer előállító rendszerek fenntarthatósági határterületeinek meghatározása és bemutatása céljából
3. Az Európai élelmiszer- és nyersanyaglánc modellezése, mely megmutatja az egyes ellátási láncok helyzetét az európai rendszerben

2. cél Forgatókönyvek felvázolása Európa jövőbeli élelmiszertermelésére és ellátására

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Az európai élelmiszer előállító rendszerek fenntartható fejlődéséhez szükséges tényezők meghatározása, melyekből forgatókönyvek készülnek integrálva a népességben, a gazdaságban a politikában, a kereskedelemben valamint környezetben bekövetkező változásokat. Globális és alulról építkező szakértői értékeléseket tartalmazó forgatókönyvek kialakítása, használata, amelyek az elemző – előrejelző technikák jelenleg rendelkezésre álló ismeretein és módszerein alapulnak. Előzőek összehasonlítása alulról építkező forgatókönyvekkel, az érintettek részvételével és véleményének felmérésével.
2. A forgatókönyvek alkalmazása „Mi történne ha” típusú alternatívák tanulmányozására, melyek 15 – 100 évre vonatkozó perspektívában tárják fel a lehetséges élelmiszer előállítási rendszereket és politikákat.

3. cél Fenntartható feldolgozás, csomagolás és forgalmazás fejlesztése

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Módszerek fejlesztése az értékesítési láncok elemzéséhez, beleértve a környezeti és szociális vagyontárgyak és tényezők értékelését
2. Életképes megközelítési módok az élelmiszer előállítás során felhasznált energia, víz és egyéb anyagok csökkentésére. A nyersanyagok hasznosulásának javítása és a veszteségek csökkentése a termelési lánc elemeiben. Az értékes élelmiszer hulladékok ismételt feldolgozása élelmiszerként vagy állati takarmányokként.
3. Különböző ipari rendszerek (integrálása), beleértve az elsődleges mezőgazdasági termelést és az élelmiszer előállító ágazatokat, ipari ökológiai összefüggésrendszerbe ágyazva, cserélődő anyag, víz, energia és gazdasági érték az iparágak közötti hálózatokban.

4. cél Fenntartható elsődleges élelmiszer termelés biztosítása

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Az elsődleges mezőgazdasági termelés (termesztés, állattenyésztés és halászat) fenntartható fejlődésére ható fő környezeti, szociális és gazdasági kényszerek azonosítása és elemzése.
2. Új élelmiszer előállítási technológiák meghatározása, fenntartható fejlődésük lehetőségeinek kutatása.
3. Fenntartható ökológiai gazdálkodások elemzése és optimalizálása élelmiszer-, takarmány- és üzemanyag-termelés, valamint az erdőgazdaság és a „zöld” (környezetbarát) kémia területén.

5. cél A fogyasztók és a fenntartható élelmiszer-termeléssel kapcsolatos viselkedésük megértése

Fő megoldandó kutatási feladatok

1. Az új életmód (beleértve az élelmiszeripari hulladékképződést, az energia és víz felhasználást) fenntarthatóságának, valamint az élelmiszerfogyasztási szokások elemzése és monitoringja
2. Annak megértése, hogy a fogyasztók miként vehetők rá a termékek megvásárlására illetve mitől válnak visszautasítóvá (pl. kényelmi és íz szempontok) a fenntartható módon előállított termékekkel szemben; mennyire különbözőek az egyes fogyasztói csoportok (nem, kor, régió, szociális- gazdasági helyzet)
3. A különböző fogyasztói csoportok vásárlást motiváló etikai meggyőződésének elemzése Európa különböző régióiban
4. Az étrend fenntarthatóságának és a multidiszciplináris stratégiák elemzése, beleértve felmérések készítését a fenntartható étrendek különböző fogyasztói csoportok által történő elfogadottságának tanulmányozására.
5. A fogyasztói kosár fenntarthatósági szintjét, az élelmiszer fogyasztási szokásokat számszerűsítő mutatók képzése és validálása.

6. Megoldandó kutatási feladat: Az élelmiszerlánc irányítása

1.cél A fogyasztói igények kielégítése elfogadható áron kapható, változatos és jó minőségű élelmiszerekkel

Fő megoldandó kutatási feladatok:

1. Innovációs és fejlesztési lehetőségek meghatározása a folyamatszervezésben (a termelésben, logisztikában és irányításban) az értéklánc mentén.
2. A különböző szervezeti felépítésre vonatkozó lehetőségek elemzése és modellezése, melyek egyszerre hatékonyak, és a fogyasztók minőséggel és változatossággal kapcsolatos elvárásainak is képesek megfelelni.

2 .cél Az élelmiszerlánc irányítás, hatékonyság, innováció és a bizalom fejlesztéséhez szükséges átláthatósági követelmények szolgálata

Fő megoldandó kutatási feladatok:

1. A vállalatok, a láncok és a fogyasztók által igényelt átláthatóság és nyomon követés feltételeinek megismerése és feltérképezése
2. Olyan nyomon követési és átláthatósági hálózatok modellezése, melyek az értéklánc és a fogyasztók igényeit szolgálják (rendszertervezés).

3 .cél A KKV-k értékláncba történő könnyebb integrálódásának segítése

Fő megoldandó kutatási feladatok:

1. Az integráció korlátainak és szükségleteinek jobb megértése

2. KKV-k közötti hálózatos együttműködések modellezése és megvalósítása
3. Az KKV-k innovációt támogató tudásközösségének modellezése és támogatása

4 .cél A versenyképességet és a fenntarthatóságot meghatározó kritikus sikertényezők jobb megértésének segítése az élelmiszerszektor számára a globalizáció korában

Fő megoldandó kutatási feladat:

1. Az értékláncban való sikeres részvétel kulcstényezőinek megértése és felhasználása

Kommunikáció, Oktatás, Technológia Transzfer

Kommunikáció

Cél:

Hatékony párbeszéd létrehozása fogyasztókkal, élelmiszer gyártó vállalkozásokkal, kutatókkal és egyéb érintett felekkel az innováció fontosságának, tudatosságának megteremtésére az élelmiszeriparban az üzleti sikerek, versenyképesség, javított életminőség és közegészség érdekében. A kutatási közösségekben javítani a kölcsönös megértést az innovációs kultúrát a bizalmat és az elfogadást a kutatók és az ipar között, új, hatékony módszerek létrehozása a meglévő és töredezett információk strukturálására a KKV-k számára és azokat könnyebben érthető formában elérhetővé tenni.

Alkalmazási terület

- Kommunikációs csatornák és eszmecserék elősegítése az érintett felek között a teljes élelmiszer láncban (szemináriumok, technológiai napok, munkacsoportok technológia értékelésre, technológia értékelések, stb.)
- A hatékony nemzeti kapcsolódási pontok támogatása a döntéshozók, tudományos szakemberek, technológusok élelmiszeripari és itálipari vállalatok között,
- A K+F tevékenységek fontosságának bemutatása, a technológia transzfer kezdeményezések és az oktatási lehetőségek növelése az ágazatok munkaerői számára az európai élelmiszer ágazati verseny sebezhetőségének csökkentésére, különösen a KKV-k számára,
- Internet alapú 'benchmarking lehetőség' létrehozása, ahol a vállalatok össze tudják hasonlítani tapasztalataikat az információ, támogatás, oktatás szolgáltatóival gondoskodva a legjobb gyakorlat támogatásáról,
- Új módszerek és formátumok kiaknázása és serkentése a tudatosság hatékony áramlására a fogyasztók és az élelmiszer gyártók számára,
- A bizalom optimalizálása az érintett felek között.

Oktatás

Cél:

A hatékony oktatási programok kidolgozásának ösztönzése az alaptudás megteremtése és fenntartása a magas minőségű és innovatív élelmiszer termelés érdekében.

Alkalmazási terület

- Virtuális szervezetek felépítése új és biztosított minőségű formátumok létrehozására és terjesztésére az innovációs folyamatokhoz kapcsolódó hatékony oktatásért, ez a központi feladata a Haladó Élelmiszer Oktatásért és Technológia Transzferért Európai Alapítványnak (European Foundation for Advanced Food Training and Technology Transfer),

- Oktatási tananyag meghatározása és kidolgozása szakosodott személyzetből álló csoportok számára (úgynevezett műszaki-tudományos mediátoroknak) új oktatási technikák elősegítésére, ami szorosan kapcsolódik a technológiai transzfer nemzeti programokhoz,
- A vállalatoktól származó visszajelzésekre és eredményekre épülő legjobb gyakorlatok oktatási módszerek kidolgozása,
- Rendszeresen frissített és az új kutatási eredményekre kiterjesztett technológia transzfer oktatások biztosítása az ipar és a kutatók számára,
- Nemzeti oktatási kezdeményezések irányítása és ösztönzése

Technológia transzfer

Cél:

Az innovációs kultúra jelentős növelése Európában az élelmiszer és ital ágazatban a gyengeségek megállapításával, a szilárd tapasztalatokra és a benchmark eredményekre épülő megoldások ajánlásával.

Alkalmazási terület

- Megfelelő intézkedések és mechanizmusok elősegítése és kidolgozása a technológia átadás (transzfer) és oktatás érdekében, beleértve a benchmarkon alapuló 'on-the-job' opciókat,
- A K+F és az ipari partnerkapcsolatok fejlesztése az oktatás és a technológia transzfer érdekében,
- A személyzet átadás és csere támogatása az élelmiszerlánc minden szintjén,
- Oktatási és ismertetési szolgáltatások biztosítása az érintett felek számára az élelmiszeriparban

Fogalom meghatározások

Innováció

Innováció alatt egy új termék, szolgáltatás vagy folyamat kifejlesztését és elterjesztését értjük, mely gazdasági, szociális vagy kulturális téren jelent változást. Az innováció a tudományos felfedezések, az új technológiák és a kreativitás eredményeként gazdasági és társadalmi értéket hoz létre.

Versenyképesség

A versenyképes gazdaság folyamatos és gyors növekedést mutat a termelésben. Az európai gazdaságnak versenyképesnek kell lennie ahhoz, hogy a Közösség elérje a gazdasági, társadalmi és környezeti céljait és így egyre javuló életminőséget biztosítson polgárai számára. A versenyképességhez az Uniónak a kutatás, és innováció, az információ- és kommunikációs technológia, a vállalkozások, a verseny és az oktatás terén is jól kell teljesítenie.

Érdekelte felek

Érdekelte fél az a személy, csoport vagy szervezet, melynek közvetlenül vagy közvetetten érdekelt egy projektben vagy szervezetben.

Fenntartható fejlődés

A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, mely kielégíti a jelen igényeit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját igényeiket. Célja az egyén életfeltételeinek javítása a környezet megőrzésével egy időben, rövid-, közép- és mindenekelőtt hosszútávon. A fenntartható fejlődésnek három fő szempontja van: a gazdaságilag hatékony, társadalmilag igazságos és környezetileg fenntartható legyen.

További információ az ETP-ről a honlapon: <http://etp.ciaa.eu>